

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... » 16.— | nyolczad oldal » 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A fizetésügy.

A magyar katolikus tanítók III. egyetemes gyűlése tárgysorozatában természetesen a fizetésrendezéssel is foglalkozott. E mozgalmat senki le nem kicsinyelhetné s az eredménynek sem lehet elmaradnia. Köztudomású dolog, hogy a hitvallásos iskolák tanítói küzdenek a legnagyobb nélkülözésekkel s hivatásuk pontos teljesítése dacára is az államhatalom részéről a multban a legmostohább elbánásban részesültek. A kántortanítók, kik legtöbbször három, négy, sőt hat osztályú vegyes iskolát vezetnek, nemcsak az iskolai, hanem a polgári évre is le vannak kötve, e kétszeres munkáért részesülnek 800 vagy még kevesebb korona fizetésben, kiket a nyugdíjnal elkövetett sérelem nagyságának gondolatára is a legmélyebb keserűség fog el. Midőn a képezdéből kikerült tanítónak mindjárt az egész 800 korona fizetést beszámítják, igaz, hogy jogosan; addig a több munkát végző öregebb kántortanítónak, mivel tanítói fizetése csak 300-400 korona, ezért csak ezt veszik a nyugdíjba számítható fizetés alapjául s a korpótlékot ebbe tudják be. Hol itt az igazság? Kérdjük százszor és ezerszer, amíg e nagy méltánytalanság meg nem szűnik!

A bűnös multban sok kárhuzatos sérelem fogantatott. Volt idő, mikor nem jó szemmel nézték a tanító hazafias munkásságát, midőn bűnnek tartották az alkotmány szeplőtelenességének oltalmazását. S volt idő, midőn a legnagyobb bűn volt katolikus hitvallásos iskola tanítójának lenni és bizonyára ezért büntették a kántortanítók munkáját is. Mert mi egyébnek minősítsük ez eljárását? *Vagy talán államellenes dolgot mivel, ki vallásérkölesi alapon tanítja a gyermekeket, a népet? A multak emberei úgy akarták megerősíteni a nemzeti államot, hogy a hitvallásos iskolák tanítóit elkésérítették, megalázták, hogy a sok mellőzéssel hivatásuk és felsőbbégük iránt fellátsítsák, hogy azután kárörvendő mosollyal mondassák: ime, milyen megbízhatatlan a felekezeti*

tanító, anarchista, szocialista; ilyen embereket fizessen az állam? «hisz a hitfelekezeti tanítóképezdékben tanítói képesítést nyert ifjuság nagy része sem készülttség, sem hivatás, sem pedig hazafias megbízhatóság tekintetében nem állja ki a versenyt az állami képzőintézetekből kikerült tanítói karral». (Halász Ferenc.) Ez valósággal kacérkodás az állami tanítókkal s a hitfelekezeti tanítóság lekicsinylése, megalázása. Ez nem lehet más, mint konok rosszakarat vagy a viszonyok és adott körülmények nem ismerése. A hazafiatlanság bélyegét, ha csak egyszer is sikerülne a hitvallásos tanítóságra nyomni, lenne diadalmi mámor Jerichóban. Amde ez nem megy olyan könnyen a «megbízhatatlan» tanítóknál s épen ezen mérgelednek a kimúlt rendszer után sóvárgók.

Nezzük a tényeket. A katolikus tanítók is tárgyalták a fizetésügyet, de méltóságteljes komolysággal. Az egész magyar társadalom és sajtó igaz szimpáthiával fogadta a jogos kívánalmakat, épen azért, mert méltóságteljes higgadsággal tarták föl a magyar tanító szomorú helyzetét. A katolikus tanítók legkevesebbé sem tanitorodtak meg szilárd hazafiságukban, egyházukhoz való hűségben, nem kételkedtek gróf Apponyi jóakarataiban, vagy a nagymélt. püspöki kar jóindulatában. Föltarták szomorú helyzetüket bármely társadalmi rend támadása és minden izgatás nélkül. Hogy ügyük mennyire igazságos, annak élő ténye dr. Prohászka Ottokár lángbuzgalmú püspök kijelentése: «Érezek, hogy itt van egy ember, aki most él, aki a jelennek él s a multba nem vágyik, aki megérti azokat, akik a jelennek — a mai napnak terhet viselik! És aztán, m. t. barátaim: összetartás! De ahol a bizalom van, ott az összetartás magától jön: a sok láng egybe olvad, a sok esermély hatalmas folyamná szűródik. Az ilyen munka, melyet ilyen összetartás fonosoroz össze, biztosan célt ér s győzelmet arat. Bennem megvan az érdeklődés minden iránt, kezdve a tanító pszichológiájától a zsebe fenekéig — mely rendszeren

ures bennem sziv van, amennyire fölem telik, van bennem kéz is, ahol a tanítók ügyét mozgatni lehet, a förendiházban s bármely kongresszuson ott leszek, hogy önök éreztek: ez szeret minket, ez a mi emberünk, ezzel bizvást, bátran megyünk!» Ide ígtattuk ez édes szavakat, hogy emlékezetébe idézzük azoknak, akik a tanítók között válaszfalat, egyenlenséget akarnak teremteni, lassak és véssék emlékezetükbe, mire tanítanak a mi vezéreink: összetartásra! szeretetre! lelkesítenek nehéz népnevelő munkánkra és szeretnek minket. Így történetelt meg, hogy a III. katolikus tanítói kongresszus oly impozánsan és lélekemelően folyt le s minden határozatán meglátszott a hűséges ragaszkodás a hazához, hivatásunkhoz, melyről viselkedünk minden nyomorúság dacára. Nem vindikálunk előjogokat történelmi érdemeinkre való hivatkozással, csak egyenlőséget kérünk: egyenlő a képesítés, a munka, hát legyen egyenlő a fizetés is.

Ha pedig a vasárnapi országos bizottság fejelemzetlen ülését nézzük, valóban elszorul a szivünk arra a sok szenvedélyes kijelentésre, nyugtalanságra, melyet ott hallottunk, láttunk. Azt kiabáltuk: Nem liószunk a miniszternek! Nem várunk egy napot sem! Aki a miniszter multkori beszédét reprodukálta, majd kidobták, beszélni nem hagyták. Fölhangzott a hangzatos megszólítás is az egyik szónok ajkán: *«tisztelt elvtársak»*. Az elnök egy kérdésben négyszer is szavaztatott. A gyűlés fölfüggesztésével a leköszönéssel fenyegetődött. S a lármás zajban tapasztalhattuk, hogy sajnós, a szocializmus fekélye a tanítóságot is megmetélyezte s ha e metélyt mi tanítók saját testünköl ki nem vágjuk, akkor a magyar nemzeti nevelést nagy veszély fenyegeti s némely nagyhangú kulturpolitikus kedve szerint majd szépen fölszaporodnak: az istentagadó nemzetközi hazátlanok.

Vonjon a két gyűlés között mindenki párbuzamot, de legföképen a közoktatásügyi kormány. És böles belátásukra bizzuk az ítéletet. Vajjon a Krisztus szellemében működő, hazájáért lelkesülő tanító megérdemli-e azt a fizetést, amit az állam által alkalmazott tanító. *A katolikus magyar tanítóság lelkes bajnoka, a nemzeti eszmének hűséges szolgálója az egyháznak! Nemcsak tanítani, hanem nevelni és tanulni is szeret. Dolgozik Istenért, hazáért, a jó magyar nép boldogságáért! Azért egyenlő mértéket kívánunk!*

Urbányi.

Lelki rendellenességek.

(Folytatás.)

A túlterhelés ellen sokat és sokfélet hoznak föl. Minduntalan fejünkhöz vágják a verbalizmust és materializmust. És sok igazuk van. Még legújabb tantervünk is szenved benne.

Túlterheljük a gyermekeket 1. ha a tanítás nagyon hamar kezdődik és minden átmenet nél-

kül való: 2. ha a földolgozandó anyag mennyisége akkora, hogy a nevelésre, különösen a kedély- és szívképzésre nem marad idő; 3. ha az agy a testi fejlődés hátrányára túlságosan igénybe vetetik; 4. ha nem elégszik meg az órák számával, hanem meg házfeladatokat készítésével annyira igénybe veszi a gyermeket, hogy a test ápolására, testgyakorlásra, valamint a kedély felfrissítésére nem marad idő.

Mindenesetre hibás itt a szülői ház is, de valljuk meg őszinten, hogy az iskola ellen fölhozott vádak alappal bírnak. Ne is menjünk az iskolába, csak tekintsük meg tanterveinket, annyi azokban a földolgozandó anyag, hogy büszkélkedhetünk vele: a koncentráció megvalósításán pedig dehogy elmékedik. És mennyi holt anyag van benne! (Erről bővebben szólni más alkalommal fogok.) Nem küszöbölte ki a fölöslegest, azért nem ér rá azt módszertanilag földolgozni. A baj ellensúlyozására nagy hatással van a testi munka is, mert a pihenés nem a töltenségben, hanem a foglalkozások helyes váltakozásában van.

Masodik szabályunk: legyen a tanítás és foglalkozás egyéni. Valamint a növény fejlődéséhez szükséges a meleg, a napsugár és nedveség, hogy az emberi szellem is egészséges feltételeket kíván. Erős gyerekek minden baj nélkül haladhatnak, gyengébb gyerekek azonban már egyéni oktatás mellett boldogulhatnak, emellett szükséges a tananyag megrövidítése, erős öntevékenység. Súlypontot helyezzen a tanító a gyermek akaratvilágának kiképzésére. A gyengeelméjűek oktatása bizonyítja, hogy hasznos polgárokká nevelhetjük. Jó, ha a tanító ily gyermekekröl szorgalmasan jegyzet, a szülökkel érintkezik és kiegészíti jegyzeteit. Mit jegyezzen? Elöször megfigyeli testi fejlődését. Megvizsgálja, vajjon erős és egészséges, vagy gyenge és beteges-e a gyermek? Nem-e könnyen ingerlékeny és ideges? Nem-e rövidlátó és süket? Mi iránt érdeklödik a gyermek legjobban? Mely tárgyban feltünően biztos és melyikhez nincs tehetsége? Milyen az emlékező tehetsége, fantáziája és ítelöképessége?

Ilyen és ehhez hasonló följegyzések használnak rendkívül nagy. A tanító kezdi a gyermekeket mint egyént tekinteni, ezáltal nö értéke, nem lesz vele szemben durva és kíméletlen. Ily följegyzések megmutatják a gyermek fejlődésmenetét az iskolábalépéstöl annak elhagyásáig. (Burkhard.)

A tanító keresse föl a gyermeket otthon is, sok érthetetlen dolog nyer magyarázatot. Ha följegyzésekböl látja, hogy a gyermek halad, megtartja osztályában, ellenkező esetben a kiegészítő vagy a gyengeelméjűek iskolájába adja.

A tanító pedig legföbbször föladatának tűzze ki a lélektan tanulmányozását és ha a lelkileg szegény gyermekek megmentésére törekszik, a legszébb célt érte el. (Bövebben lásd: Koch, Psychologische Minderwertigkeiten.)

Budapest.

A—n I—e.

Néhány szó a párberről.

A párbetszedes ideje minden kellemetlenségeivel együtt küszöbön van. S mintán a legtöbb helységben 2—3 hónapig is hordogtják az «életet»: a sok zaklatás, iskolából való kikopogtatás napirenden lesz. Hogy ezen elavult eljárás a tanügynek javára épen nincs, mondanom sem kell. Mellekesen megjegyzem, hogy minket tanítókat testileg-lelkileg kimerít. A tanító és hívek közti jó viszonynak akárhányszor megrontója. Pedig egy 13 éves törvényes intézkedés jogot ad nekünk arra, hogy ettől a kellemetlen teherrel megszabaduljunk. I. i. az 1893. évi XXVI. t.-c. 3., 4., 5. §-ai szerint a tanítói fizetés egy részének terményekben való kiszolgáltatása csak oly feltétel alatt engedtetik meg, ha ezen terményeket az iskolafenntartó — a tanító közbejötté nélkül — szedeti be s előre megállapított időközökben (az utolsó részletet legkésőbb november hó végéig) szolgáltatja ki. Hanem sajnós, ez a t.-c. is — mint annyi más — írott malaszt nál nem egyéb, mert általánosan végrehajtva nincs. A törvényhozás kimondta ugyan, de szigorú végrehajtásáról nem gondoskodott. Épen ezért a hatóságok csak az illető tanító unszolására foglalkoznak vele, különben marad minden a régiben! Igazán érthetetlen az a megmérhetlen közöny, melyet a felekezeti tanítóság anyagi ügyei iránt tanusitanak a közigazgatási hivatalok.

Mindezek dacára t. kartársaim *csak rajtunk mulik*, hogy a párbért továbbra is személyesen szedjük-e vagy sem!?

Ha nem sikerül ugyanis a párbernek «kéz alatt» készpénzzé való átváltoztatása, úgy a fenti törvényes intézkedés végrehajtásának sürgetése — noha kellemetlenségekkel járhat — minden esetre sikert biztosít. És igenis szorgalmazzuk nevezett törvény §. végrehajtását, mert tartozunk ezzel családunknak, állásunk tekintélyének s végre önmagunknak. S ha célunkat el nem értük, jó tudni, hogy a törvény 10—20 korona rendbüntetéssel sújtja a községi előjáróságot, továbbá a segéd- és kezelő-személyzet bármely tagját, ha a tanítói illetmények behajtásánál kisebbfokú hanyagságot vagy engedetlenséget tanusítanak. Az 1886. XXII. t. c. VIII. fejezete értelmében pedig *fejjelmi* eljárásnak is van helye ellenök, ha az illetmények behajtását illető kötelességeket megsértik vagy annak teljesítésére képtelenek.

Kurd.

Gyomlai József.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Kántortanítói javadalmazásra tett hagyomány illetékmentes. A besztercebányai egyházmegye XI. körleveléből. Mihez tartásul közlöm a m. kir. közigazgatási bíróságnak következő elvi jelentőségű döntvényét: 2370. 1006. sz. P. — Ó Felsége a király nevében a magyar királyi közigazgatási bíróság az n.-i róm. kath. plébánosnak jogilleték ügyét, melyben az n.-i m. kir. adóhivatal az 1903. évi A. s. k. 8054. f. sz. az n.-i kántortanítói java-

dalom terhére 371 K 28 f. illetéket szabott ki s ezt a Budapestvidéki m. kir. pénzügyigazgatóság 1905. évi nov. hó 20-ik napján 26343. sz. a kelt végzésével helybenhagyta, a nevezett fél által beadott panasz fojtyán 1906. évi március hó 2.-án tartott nyilvános ülésben tárgyalás alá vévén, következőleg ítelt: A m. kir. közigazgatási bíróság ennek a panasznak helyt adva, panaszost, mint a n. . . . róm. kath. néptanítói, illetőleg kántori állás javadalmának képviselőjét, a fejezetben említett illetéknek a megfizetésére való kötelezettség alól felmenti s annak törlesztését elrendeli. Indokok: Helyt kellett adni ennek a panasznak azért, mert 1901. évi július hó 29-én elhalt N. N. volt esperes-plébános, 1900. március 19.-én tett végrendeletének 8. pontjában, az itt közelebbről megjelölt ingatlanokat N. községben a róm. kath. tanügy, népnevelés, oktatás, kath. hitélet s vallásosság előmozdítására, azelőtt négy évvel alapított róm. kath. néptanítói, kántori, illetve éneklési állomás javadalmazására s javadalmazására alapítványul hagyományozta s a panasznak tárgyává tett örökösödési illeték ettől az örökségtől szabott ki. Igaz ugyan, hogy a szóban lévő vallásfelekezeti kántortanító — amint az általában ismeretes — nemcsak a gyermekek tanításával foglalkozik, hanem emellett a templomi istentiszteletek s temetések alkalmával rendszerint a vallási szertartások éneklését is ellátja: mégis azonban arra való tekintettel, hogy a mindenkor kántortanítót a gyermekek tanításában, tehát kétségtelenül a közoktatás szolgálatában nem akadályozza s ezen a téren való működésének köteleit épen úgy elláthatja és el is látja, mintha a templomban és temetéseken való éneklést nem is kellene végeznie: ki kellett mondani, hogy a panaszolt örökösödési illetéknek tárgyát képező s az n. . . . i kántortanítói állás javadalmazására, mint közoktatási célra tett hagyomány, az 1868. évi XXIII. t.-c. 21. §. értelmében, illetéktől mentes és ennél fogva a panaszolt illetéket, jogalap hiányában, fentartani nem lehetett. *Székely József*, tanácselnök, *Hammer Károly*, előadó. (P. H.) Garanszentkereszt, 1906. okt. 30.

EGYESÜLETI ÉLET.

Tanítógyűlés. Az erdődi esp. ker. tanítói kör folyó évi rendes közgyűlését október hó 16-án tartotta meg Szinfaluban. *Einholz József* alsóhomródi plébános, elnök, lendületes szavakkal nyitotta meg a gyűlést és üdvözlé az új főpásztort. Megérkezett, mondá, egyházmegyénk új főpásztora, a gondviselők atyja, példát adó vezér, elhagyott nyájának apostola, gyámolítója a szerencsétleneknek, vigasztalója az árvák és özvegyeknek, enyhítője a nyomor és szegénység keserű napjainak. Megérkezett a főpásztor nyájai közé, hova meleg szívet, a szeretet igéit hozta magával, a szeretet igével lépett be szentegyházának falai közé, hogy tüzet dobjon a hívek lelkebe, melyet a szíveket felgyújtja. A megnyitóbeszéd után a jelenlévők elénekelték «Püspökünkért esdeklünk» egyházi éneket. Láng Pál v. elnök *Einholz József* elnöknek megköszönte alkalomszerű elnöki megnyitóját. *Müller János* szinfalusi tanító «Minő szerepe van a játéknak az iskolában» címen értekezést olvasott fel, melyet a közgyűlés feszült figyelemmel hallgatott. Az értekezés után érdekes és tanulságos vita fejlődött ki. *Láng Pál* indítványozta, hogy amennyiben a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ezidei költségvetéséből a felekezeti tanítók fizetésének rendezése újból kimaradt, kéretnék föl a «Szatmár és ugozsavármegyei róm. kath. néptanítóegyesület» központi választmánya, hogy szólítsanak föl az összes társjegyesületeket, s azokkal együtt szerkeszteni egy memorandumot a vallás- és közoktatásügyi miniszter és törvényhozó testülethez, hogy a felekezeti tanítók fizetésrendezés ügye már az 1907. évi költségvetésbe vétetnék föl. Egyben indítványozta, hogy jegyzőkönyvi kivonatban értesítsenek a többi esperesi kerületi tanítói körök is, hogy hasonló átiratot intézzenek a központi választmányhoz. Közgyűlés után barátságos ebéd volt *Betuker Pál* szinfalusi kántortanító házában.

IRODALOM.

A rom. kath. népiskolák és kisdudovodák közgazgatása. A népoktatásról szóló 1868. évi XXXVIII. t. c. életheleptetése óta a felszaporodott törvények, rendeletek és döntvények hatása alatt iskolágyűnknek kezelése annyira bonyolultta vált, hogy immár mulhatatlanul szükségessé iskolágyűnknek a változott viszonyokhoz mért kezelésében az idevágó törvények, rendeletek és döntvények állandó szemmel tartásával és megfelelő alkalmazásával behatóan foglalkozunk, ha iskoláinknak évszázados áldozatokkal megszerzett színvonalát s egyes esetekben azoknak vallásos jellegét veszélyeztetni nem akarjuk. A rom. kath. népiskola vezetőinek kezéből azonban legtöbbször hiányoznak a megfelelő források, melyekből bonyolult teendők végzésében utbaigazítást meríthetnénk. A győryházmegyei főtanfelügyelőség a római katolikus népiskolák és kisdudovodák közgazgatása című munka kiadásával kimerítő vezetői feladatot kíván adni a rom. kath. népiskola vezetőinek kezébe. A római katolikus népiskolák és kisdudovodák közgazgatása ehhez képest az évtizedek folytan felszaporodott törvények, rendeletek és döntvények tömegéből rendszerbe foglalva nyújtja mindazt, ami a rom. kath. jellegű népiskola ügyeinek kezelését szabályozza. Mindenütt hivatkozik az illető törvényre, rendeletre, vagy döntvényre s lehetőleg szövegszerűen közli azoknak szövegét is. Ahol szükséges, utmutatást is ad a szabályok alkalmazásának módjára, a jogorvoslat utmutatás követésére s végül megfelelő iratminták kapcsán, az iskolai ügyek iradai kezelésére. *A munka már megjelent s bérmentes küldéssel megrendelhető 2 kor. 50 filléért, mely összeg a Győryházmegyei Könyvtárhoz (Győr, Káptalándomb) címére küldendő.* Tájékoztató közöljük a munka tartalommutatóját. Első rész. A rom. kath. népiskola. I. fejezet. A rom. kath. népiskola jogviszonyai. II. fejezet. A rom. kath. népiskola vagyonának nyilvántartása. III. fejezet. A rom. kath. népiskola jövedelmei. IV. fejezet. A rom. kath. népiskola jövedelmeinek felhasználása. Második rész. A tanítói állás. I. fejezet. A tanító. II. fejezet. A tanítói javadalom. III. fejezet. A tanítói nyugdíj. Harmadik rész. A tankötelezettség. I. fejezet. A tankötelezettség végrehajtása az iskolabájarás szempontjából. II. fejezet. A tankötelezettség végrehajtása az oktatás szempontjából. Negyedik rész. Az iskola egészségügye. Ötödik rész. Az iskolai nevelés segítő eszközei. Hatodik rész. Alul- és illetékügy. Hetedik rész. Kisdudovodák. Nyolcadik rész. Iradai ügykezelés. Ifjúsági egyesület megalkatása. a) Jegyzőkönyv. b) Kervény. A hasznos könyvet melegen ajánljuk az iskolai hatóságok figyelmébe.

A Népnevelés 9. és 10. kettős száma 11 iven jelent meg. Tartalma: Halász Ferenc miniszteri tanácsos terjedelmes tanulmányt irt «Nemzeti állam és népoktatás» címen. Halász Sarolta a kisdudovodák művészi hatásáról, Szabó Kálmán az elemi iskolai fogalmazás tanításáról, dr. Schmidt Mária a polgári iskolai nyelvtanításról, dr. Wessely Odón a tanítóképzők szakfelügyeletéről, Barna Jakab a gyermekjátékok társadalmi jelentőségéről, dr. Jablonkai Géza a népiskolai művészi nevelésről, Gyuris Géza a magyar szülőtanításról, Bardócz Pál az új iskolakönyvekről írnak tartalmas cikkeket. A külföldi tanügyi mozgalmokról a folyóirat minden irányban tájékoztató képet nyújt. A Népnevelést Bárczy István és Wessely Odón szerkesztik. Előfizetési ára évenként 20 korona.

Beküldetett. Magyar nyelvtanítás. Módszertan könyv tanítók részére. Írták Borsodi László és Róvó Lajos. I. kötet. II. osztály. Eger. Ara 80 fillér.

A «Zaszlónk» ifjúsági lap novemberi száma főképpen a «Nagyságos fejedelem» emlékezetével foglalkozik. De a komoly, lelkes szavak mellett, melyeket a nagy fejedelem emlékezetének szentel Székesfejervár tudós püspöke, a kedves kis lap, szokása szerint, helyet szorít a tudományos fejtegetésnek, a csengő versnek, no meg a jóízű mókának is, a szem pedig nem győz a szebnél-szebb képekben gyönyörködni. A kitünően szerkesztett lap előfizetési ára évi két korona. Melegen ajánljuk. (Kiadóhivatal: VII., Damjanich-utca 50.)

VEGYESEK.

A király O felségének újabb adománya az árva hazra. O felsége a király legkegyelmesebben 1000 koronát adományozott magánpénztárából az Esztergomban fűllítandó orsz. kath. tanítói árvaház céljaira. Hódolat és hála a királyi szív jóságáért, mely ismétellen tanbizonyosság mellett, hogy O felsége mennyire méltányolja a tanító munkásságát.

Apponyi gróf megnyugtató kijelentései. A képviselőház közoktatásügyi bizottsága f. hó 20-án ülést tartott, melyen gróf Apponyi Albert miniszter őszintén, nyíltan és határozottan nyilatkozott a tanítói fizetések ügyéről. Beszédéből adjuk a következőket: Az állam pénzügyi ereje megfelelőbb közzgazdasági politika mellett, nem hosszú idő alatt meg fog növekedni. Ebből a növekedésből a tanítótság ki fogja venni országos részét; nem lesz többé oka arra a most hangoztatott jogos panaszra, hogy egyéb érdekek mellett az ő érdeke háttérbe szorul. *De már most, a jelenlegi pénzügyi helyzet korlátai között is meg lehet tenni és meg fogunk tenni annyit, hogy egy-egy tanítói nyamorról többé beszélni ne lehessen és hogy tanítóink helyzete az előrehaladóbb európai államok tanítóival összehangba hozassék.* A tanítók igényeinek jogosságát már régen elismertük, de — a beállott politikai bonyadalmak folytán — az igények méltányos kielégítésére mitsem tehetünk. Így azután hosszú időn át pozitív támpontok nélkül működött az agitáció — jó- és rosszhiszenüleg — felcsigázta a várakozásokat a képtelenségig, multnak mulasztásáért — ismert forrásból eredő szűkösséggel — a jelenlegi kormányt akarta felelőssé tenni. Ez azonban a kormányt meg nem tántorítja feltett szándékában, hogy a sürgős igényeket haladéktalanul kielégítse, a haladást pedig az állami pénzügyek megerősítésével párhuzamosan eszközölje úgy, hogy már most sem fognak ezen a téren elmaradni a művelt európai államoktól. Ha pedig úgy ezt a fizetésrendezési, mint a többi tanügyi, különösen népiskolai teendőket szorosabb ütemben akarjuk teljesen megoldani, akkor ennek egy nélkülözhetetlen előfeltétele: új pénzügyi forrásoknak azonnal való megnyitása. A törvényhozás bölcseségétől függ, vajjon erre az utra akar-e rátérni, csak az iránt kell tisztában lenni, hogy e nélkül a kormány által megállapított mértéken túl nem lehet menni.

A bibornok-herceggel a Segelyalaphoz. Az országos kath. tanítói segélyalap központi bizottságának f. é. augusztus 25-én Budapesten tartott közgyűléséről felvett jegyzőkönyvét a bibornok-herceggel 5 Eminentia Dr. Walter Gyula p. prelátus-kanonok elnökhöz intézett következő leirattal vette tudomásul. 5844/1906. Az országos kath. tanítói segélyalap központi bizottságának f. évi augusztus 25-én tartott üléséről elem terjesztett jegyzőkönyvét annál szivesebben veszem ezennel tudomásul, minél inkább örvendek annak, hogy méltóságod elnöksége alatt működő bizottság az alap erősítésére intézett törekvései mellett *ernyedetlen fáradozással iparkodik egyre közelebb hozni a megvalósításhoz az országos kath. tanítói árvaház nemes ügyét.* Midőn forrón őhajtvá, hogy a buzgó fáradozásokat mielőbb teljes siker koronázza, őszinte elismerésemet és köszönetemet nyilvánítom a t. központi bizottság odaadó tevékenysége felett. Őszinte jóindulattal maradok Budapesten, 1906. évi november 5. Kólos bibornok-érsek »

Ismét a bögötei iskoláról. A «Néptanítók Lapja» f. év nov. 8-iki 45. számának «Kütnéfélek» rovata alatt a «Magyar Pestalozzi-Társaság» cikkelyének végén ez olvasható: «Grész Ernő csaktornyai áll. tanítóképző-intézeti tanár a népisk. harmónikus nevelés biztosítékairól értekezik székfoglalójában. Ludvig Blanka bögötei iskolai tanító volt a másik előadó. Olyan téves, sőt rémes hírek jöttek forgalomba gróf Batthyány Ervin iskolájáról, hogy ideje volt már megismerkedni a valóval. Előadónk megismertet vele. Megtűdük tőle azt, hogy iskolája nem áll semmiféle gonosz tendencia szolgálatában. Egyszerűen szakítani kíván a lelketelől, száraz, ismeretközlő rendszerrel s e helyett harmónikus nevelést

honosít meg. — Ime, Ludvig tanító egy szuszra lepipálta egész Vasvármegyét, sőt az egész országot, mely a hirdett bögötei iskolát éppen téves nevelési rendszere miatt tartja közveszélyesnek, mert Ludvig beszédje nyomán a kormány hiv. tanügyi lapja konstatálja az ország színe előtt, hogy a bögötei iskola semmiféle gonosz tendenciának nem szolgál. De e szerint Grész és utána Ludvig előadásából az is konstatálható, hogy tehát azon iskolák, melyek nincsenek és nem lesznek a szocialista Batthyány gróf iskolájában meghonosított harmónikus nevelés (micsoda bogár ez?) képeire berendezve, azok mind a lelketlő, száraz, ismeretközlő rendszerrel bíró iskolák. Tehát ma még ilyenek lennének az ország iskolái mind, a bögötei ememű mintaiskolán kívül! Es csodálatos, ez a bögötei mintaiskola még mindig hatósági megfigyelés alatt áll! Grész és Ludvig honorált harmónikus nevelési rendszere nem-e az osztrak szabadkőművesek «Freie Schule»-ja nevelési rendszerének majmolása? Mely «Freie Schule» t. i. a hitelenség és erkölestelenség meghonosításában akar kimerülni. Majd meglátjuk! *Figyelő.*

A tanítók feláru vasutijegye. A nem állami tanítók tudvalevőleg régóta buzgólkodnak azon, hogy ők is megkapják a feláru vasutijegy-kedvezményt. Mint nekünk jelentik, ez teljesül végre. A közoktatásügyi miniszter maga kérte a kereskedelemügyi minisztertől, hogy a kedvezményt terjessze ki a nem állami nyilvános iskolák tanítóira és tanáraira is. Az államvasutak igazgatósága, nagyon helyesen, a rég megérdemelt kedvezmény megadását javasolja. Más oldalról meg arról értesülünk, hogy e jogos, de legalább méltányos óhajítás nem teljesíthető.

A jubiláló tanító. Fejérmegye váli esperesi kerületének tanítósa október 22-én szép ünnepet ült Sukorán *Fáczner* Adolf ottani róm. kath. kántortanító negyvenéves tanítói buzgó munkálkodását jubilálta. Az ünnep szentmisével kezdődött. Mise után, melyet *Kolaniés* Károly plébános mondott, a közönség az iskolába vonult, ahova a tanítószágon kívül csakhamar megjelent a község képviselőtestületének küldöttsége *Pap* János jegyző, továbbá a ref. hitközség küldöttsége *Barsy* Zoltán ev. ref. lelkész vezetésével. *Bereznay* István t. kanonok, esperes nyitotta meg az ünnepet: mindenekelőtt megemlékezvén *Prohászka* Ottokár megyéspüspökről ama kegyességeért, mellyel a jubiláns tanítót üdvözlőlevéllel tüntette ki. A megyéspüspök levele így szól: Mélyen tisztelt Mester úr! Értésemre esett, hogy kegyed ma október 22-én 40-ik évfordulóját üli annak a princípának, mely önt az iskola templomába vezette s az Isten eleven oltáraihoz, a gyermekek lelkéhez, szívéhez állította odaállította a szó legnemesebb s legaldásosabb értelmében «Mesternek.» Nagy földat, nehéz hivatás, nagy s nehéz idő a negyvenéves napszáma az isteni kultúrának. Kegyed e napszámot végig dolgozta becsülettel és áldozattal: fogadja a kerületi tanítószög körében a püspököknek szerenese-kívánatait, fogadja köszönetét. Legyen a legjobbak elismerése önzetlen munkálkodásának koszorúja: legyen a krisztusi munkában lepergett negyven év minden perce jó lelkének vigasza, ontudatának mindmegannyi gyöngye. Legyen Isten jutalmazója s további életének vezetője s gondozója. Mely tisztelettel maradtam, Székesfehérvár, 1906. október 20. az Urban atya: *Prohászka* Ottokár megyéspüspök. » Balogh Sándor pázmándi kántortanító a tanítószög, *Kolaniés* Károly plébános az iskolaszék, *Barsi* Zoltán ev. ref. lelkész a község és a ref. hitközség, továbbá Heim Károly a volt és Reiter Mariska iskolásleányka a jelenlegi tanítványok nevében üdvözölte a jubilánst.

Tanítók és a szocializmus. Az esztergomjárasi római katolikus tanítóegyesület ez évi október hó 25-én tartott őszi közgyűlésén *Vitál* István esztergomi tanító és választmányi jegyző javaslatára egyhangúlag a következő határozatot hozta: «Az esztergomjárasi római katolikus tanítóegyesület *nemzeti keresztény szocializmust* ismer és annak előharcosa, de a hazától eltántorodott, Istent nem ismerő *nemzetközi szocializmust* megveti, megtagadja és mély felháborodását nyilvánítja mindazon kartársakkal szemben, kik az utóbbiak táborába szegődtek.»

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérelem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Udvardra (Komárom m.) kath. tanító kerestetik. Javadalom: hitközségtől 600 kor., államségély 170 kor., ismétléért 30 kor., butorozott szoba, fűtés, takarítás. Pályázatok november végéig *Dusček* János esp.-plébánoshoz küldendők. *Szabó* János főtanító. 731 1—1

Nemesócsai (Komárom m.) róm. kath. iskolához okleveles tanító kerestetik. Javadalma: 800 kor., butorozott lakás fűtéssel. Kérvények dec. 1-ig *Pápai Gyula* plébánoshoz (Ekel, u. p. Nemesócsa.) küldendők. 733 1—1

Tvrdomeszticen (Nyitra m.) róm. kath. osztatlan népiskolánál pályázat hirdetik. Jövedelme: Község pénztárából 184 kor., tankötelesek után a 4 kor., összesen 230 kor., alapítvány 136 kor., föld haszonbérlete 50 kor., 800 koronáig való kiegészítésre az államségély utalványozva van, folyósítva még nincs. Lakás áll: 2 szoba, 1 konyha, 1 kamra. Kellően felszerelt kérvények *Markovics Ferenc* pléb. iskolaszéki elnökhöz *Prasiera* küldendők. Tannyelv magyar-tót. Pályázati határidő dec. 4-én. Az állás azonnal elfoglalandó. 720 1—2

Besztercebányai egyházmegye.

A pálosnagymezői (Bars m.) róm. kath. német-magyar nyelvű osztálytanítói állomásra pályázatot hirdetek november 29-ére. Törzsfizetés 600 kor., gazdasági ismétlő után 100 kor., 32 m. k. tűzifa értékesíthető, teljes lakás. Fizetés kiegészítése kilátásban. Pályázhatnak okleveles tanítónők is. *Schifferdecker.* 723 1—1

A lezsiachói kath. népiskolai állomásra azonnal pályázhatnak okleveles tanítók vagy tanítónők. Fizetés: 680 kor. készpénz, három öl fa, vagy 45 kor., természetesen lakás és kert. Ha a tanító magára vállalja a kápolnában való kiszolgálást, előimádkozást és harangozást, akkor külön 75 koronát kap. Tannyelv tót-magyar. *Fukasz József* isksz. elnök. (Turócszentgyörgy, u. p. Znióvárálja.) 724 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A pravotici (Trencsén m.) fiók községi róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdetik december 4-ére. Jövedelem: lakás, földbér 150 kor., rét, erdő, 6 szekér gallyfa, 15 p. mérő rozs. Roskoványi-alapból 100 kor., stóla 24 kor., tankötelesektől (45) fejenkint 2 kor., 1/2 mérő vegyes gabona, 2 itce bab, községi pénztárból különféle címen 40 kor., fizetésjavítás 180 kor., mellékjövedelem körülbelül 80 kor. Egy évre óvónő, vagy tanítónő is választható s ez esetben a mellékjövedelem és stóla a viszoacsányi kántortanítóé. *Benyák József* viszoacsányi plébános. 730 1—1

A neszlusai (Trencsén m.) róm. kath. kántortanítói állomásra f. é. december 4. d. e. 10 óra határidővel pályázat hirdetik. Jövedelme a hitközségtől 900 korona. Megváltott stóla 96 korona. *Rudinszka* fiókközségtől mint kántor 88 korona. Kétszobás lakás, konyha, kamra, pince, iskola melletti kert és 10 öl tűzifa, melyből azonban az iskola is fűtendő. Mellékjövedelemre különböző kántori teendő után számíthat. A kellően felszerelt folyamodványok az iskolaszéki elnökre — posta Neszlusa — küldendők. *Gasparecz Ignác* plébános. 729 1—1

A budatin-lehotai (Trencsén m.) róm. kath. osztatlan elemi népiskolánál megüresedett tanítónői állásra pályázatot hirdetek. Javadalmazása: államségéllyel kiegészített évi 800 korona, egyszobás szerény lakás és a szükséges tűzifa. A tót nyelv ismerete multhatlanul szükséges. Pályázhatnak okleveles tanítónők, esetleg óvónők. Pályázati kérvények kellőleg felszerelve november 30-ig alulírottához küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó.

Kiszuca-Ujhely, 1906. nov. 16. *Szinda Kálmán* esperes-plébános, isksz. elnök. 719 1—1

Az alsóricsói (Trenesen m.) plébániához tartozó pástorzavodi róm. kath. népiskolának jan. 1-én megüresedő tanítói állásra pályázat hirdették. Jövedelme: államssegéllyel 800 kor., 1 szobából és konyhából álló lakás mellékepekkel, házikert. Tanítási nyelv magyar-tót. Csak oklevelesek pályázhatnak. Folyamodványok *dec. 18-ig* alulírottához küldendők. Alsóricsó, 1906. nov. 21. *Csajda Imre* pléb. isksz. elnök. 727 1—1

Belaudvarnoki róm. kath. tanítói állomásra *dec. 5-re* pályázat hirdették. Jövedelme: községtől 260 kor., 24 méter keményfa 60 kor., államssegélyből 479 kor., szántóföld 1 kor., összesen 800 kor., lakása 1 szoba, konyha és kamra. A magyar és tót nyelvet tudó okleveles tanítók és tanítónők alulírottánál jelentkezzenek. *Kuniczky József* esp.-pléb. Felső-Vesztenic (Nyitra m.) 716 1—1

Az alsóveszteniçi róm. kath. tanítói állomásra *dec. 5-re* pályázat hirdették. Lakása egy szoba, konyha. Jövedelme a község pénztárából 600 kor., 10 öl puhafa értéke 40 kor., szántóföld 14 kor., államssegély 146 kor. A magyar és tót nyelvet tudó okleveles tanítók és tanítónők alulírottánál jelentkezzenek. *Kuniczky József* esperes-plébános Felső-Vesztenic (Nyitra m.) 717 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Az ercsi-i (Fejér m.) róm. kath. iskolaszék egy osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: 800 korona, mindig az évnegyed közepén esedékes egyenlő részletekben kiszolgáltatva és egy szobából álló lakás. A megválasztott tanító kötelessége a reá bízott osztály vezetése és szükség esetén a kántori teendőkben díjtalan segédkezés. A pályázat határideje *dec. 1-je*, a választás *dec. 2-án* lesz. Az állás azonnal elfoglalandó. *Farkas József* plébános, iskolaszéki elnök. 725 1—1

Szepesi püspöki megye.

Az usztyei tanítónői állásra pályázat hirdették. Javadalmazása: 862 kor. évi fizetés, 3 öl tűzifa és csinos lakás. Kötelessége az I—II. osztályt együtt tanítani s nagyobb leányokat kézimunkában oktatni. Okleveles tanítónők, esetleg óvónők is, kik az egyszerű rubavarrásban jártasak, kérvényeiket iskolaszékre címezve *december 12-ig* nyújták be ft. *Péronszák István* c. kanonok és tanítályvelelörhez Jablonkára (Árva m.). Tót nyelv szükséges. *Iskolaszék.* 728 1—1

Az erdősi (Szepes m.) róm. kath. kántortanítói állásra *december 10-re* pályázat hirdették. Javadalmazása: 800 kor. pénzben és terményekben vegyesen. Ezenkívül a szepesi püspök ur ömeltóságától is van kiltátásba helyezve segélydíj. Jövöre új iskolát építenek. Ha a harangozást is magára vállalja, ezért külön 78 kor. és körülbelül 100 zsup zab jár. Tót nyelv szükséges. Koronahegy és Sesavnica fürdőkhez egy-egy óranyi távolság. Folyamodványok az iskolaszékre küldendők. Erdős, u. p. Nagyhársas (Szepes m.) 726 1—2

Szombathelyi egyházmegye.

A királyfalvai (Vas m.) róm. kath. népiskolánál az osztálytanítói állás megüresedvén, arra ezennel pályázat hirdették. Kötelessége egy osztályt önállóan vezetni: a kántori teendőkben segédkezni. Évi fizetése 800 kor., szükséges butorzáttal ellátott szoba fűtéssel, takarítással. Tannyelv magyar-német. Kellőleg felszerelt folyamodványok *december 9-ig* az iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az állomás azonnal elfoglalandó. Királyfalva, 1906. nov. 21-én. *Baumgartner Ferenc* t. kanonok, esp.-pléb., iskolaszéki elnök. 722 1—1

Rába-Keresztur róm. kath. iskolánál az osztálytanítói állás betöltendő. Fizetés államssegéllyel 830 kor. Kötelesség: a reá bízott osztályban oktatni, kántoriakban segédkezni. A választás napja *dec. 3-a*. Az állás azonnal elfoglalandó. *Mártin Antal* isksz. elnök. 721 1—1

A nagyfalvai (Vas m.) róm. kath. osztálytanítói állásra *dec. 7-ig* pályázat hirdették. Javadalom: 800 kor., butorzáttal ellátott szoba elegendő fűtéssel. Tanítási nyelv: magyar, német. Kötelessége a kijelölt osztályban (az ismétlősöket

felváltva) tanítani és a kántoriakban segédkezni. Csak férfitanítók folyamodhatnak. Egyházi zenében jártasak előnyben részesülnek. *Iskolaszéki elnök.* Nagyfalva (Vas megye) Szentgotthárd mellett. 734 1—2

A bándolyi (Vas m.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Javadalom: Szabad lakás, szoba, konyha, pince és a többi gazdasági épület. Házikert évi jövedelme 10 kor., 5 bécsi öl kevert keményfa az udvarra szállítva és fölvgva 2 1/2 hold szántóföld 46 kor., 9 hold 999 □-öl legelő 70 kor., 1/2 hold rét 36 kor., készpénz a községi pénztárból 520 kor. Kántori jövedelem 1006 hl. buza, 1129 hl. rozs, stólaris jövedelem biztosítva 70 kor., orgonálásért házankint 40 fillér, temetőkaszálas 16 kor., készpénz a hitközség pénztárából 38 kor. Horvát nyelv ismerete, személyes megjelenés szükséges. A folyamodványok *dec. 4-ig* nyújtandók be az iskolaszéki elnökhöz, Bándoly (Vas m.). Az állás azonnal elfoglalandó. *Csenár János* h. pléb., iskolaszéki elnök. 732 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Az ajkarendeki róm. kath. népiskolához osztálytanítói állásra pályázat hirdették. Határidő *november 28*. Az okmányok ft. *Horváth István* iskolaszéki elnök urhoz küldendők. Javadalma: 800 kor., butorzáttal szoba fűtéssel. Kötelessége az iskolaszék által kijelölt tanteremben tanítani, az ismétlősöket felváltva tanítani, a kántoriakban segédkezni. Ajkarendek, (Veszprém m.) u. p. Gyepes 1906. nov. 15. *Keller Lőrinc* iskolaszéki jegyző. 718 1—1

A díszeli róm. kath. elemi iskolánál az osztálytanítói állás megürült. Fizetés: 800 kor. készpénz, melynek fele államssegély, továbbá tisztességes lakás, kerttel. Megválasztott tartozik, szükség esetén, a kántoriakat is végezni. Csak férfiak pályázhatnak, kik kérvényüket *1906. évi december hó 8-ig* alulírottához (Gyulaakeszi, Zalamegye) küldjék. Személyes megjelenés előnyös. *Rimanóczy Endre*, pléb., iskolaszéki elnök. 715 1—1

Ostyasütő vasat megvételre keresek. Susány, Osgyán. *Paulovszky.* 710 2—2

= 24 nagyon csinos és dallamos =
előjáték — Orgonaszébkönyv II. — bérmentes küldéssel csak 120 fillér. Ha a mű nem felel meg, 8 napon belül visszaveszem.

Zámbó Károly r. k. kántor,
Szeged 6.

711—2/3

Legjobb népiskolai daloskönyv a „KIS MUZSIKUS“

100 gyönyörű magyar népdal iskolai szép szöveggel, két gyermekhangra. I. füzet ára 65 fill., II. füzet ára 85 fillér, különálló együttes „Szöveggkönyv“ a falusi iskolák részére 45 fill. Nagyobb rendelésnél % Jósvay Gábor kántortanító. Poroszló, Hevesm. 702 2—2

„NEFELEJCSZÁL A JÉZUSKÁNAK“

Igen hatásos és könnyű verses szinjáték karácsonyra vagy vízkeresztre. Hangjegyezett énekekkel. Ára 1 K. A főbb szereplők részére 10 rd. 5 korona. Jósvay Gábor kántortanító, Poroszló, Hevesm. 704 2—2

Magyar Dallamos

Ünnepi Praeludiumok

az összes hangnemekből

írták: főt. Stacke István és Kontor Elek.

E könyv 32 hosszabb dallamos praeludiumot tartalmaz s a magyar katolikus anyaszentegyház isteni tiszteletén kitűnő szolgálatot tesz s nemcsak karnagyoknak és kántortanítóknak, hanem mindazoknak, kik az orgonát vagy harmóniumot játszzák — sőt a zongorázóknak is — kedves élvezetet nyújt a fent nevezett s művészi izléssel kiállított mű. Még a legnehezebb hangnemekben írt praeludiumok is egész könnyű stílusban vannak megkonstruálva. Ára 5 kor., egyházi orgonistáknak és tanítóknak 4 korona.

Megrendelhető kollégánk, a szerző lakcímén:

Kontor Elek Budapest, VII., Csömöri-út 42.

Ugyanitt megrendelhető még a pénz előzetes beküldése mellett bérmentve:

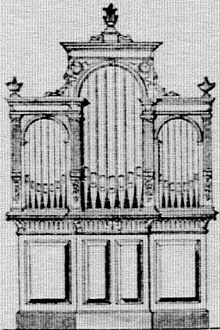
«Hazaifas Mária-dalok» (10 dal) ára 3 K tanítóknak 2 K
 «Immaculata» (3 dal) ára ... 2 K
 «Miatyánk» 12. ezer (2 dal) ára ... 2 K
 «Hazánk Nagyszasszonya» (10 dal) 3 K tanítóknak 2 K
 «Tanító-Induló» ára ... 2 K tanítóknak 1 K

644

CSEH ISTVÁN

orgona- és harmónium építőmester

Egerben.

Ajánlkozom mindenemű templomi orgona- és harmónium-készítésére a legújabb légnymatú, (pneumatikus) cső-rendszer szerint, igen jutányos árak mellett.

Régi orgonaátalakításokat, javításokat, tisztításokat és hangolásokat olcsón vállalok el jótállás mellett.

Zimmermann Gyula Henrik, Lipcse.

Legjobb szerkezetű harmonium gyára.

Üzletek: Lipcse, Szent-Pétervár, Moszkva, Riga, London. Egyedüli képviselő Magyarország és Ausztria részére:

Hörl Nándor Pozsony, Ventur-utca 24.

Számos elismerővel kiváló szak tekintélyektől, az egész világból.

A Zimmermann-féle harmoniumok művészi esen hangolvák, mindenütt feltűnést keltenek elvarázslóan szép összhangjakkal. Előnyös feltételeink tanítók részére: A vételár felének vagy legalább egy harmadának lefizetése és a maradék részletekben meg egyezés szerint.

Költségmentes szállítás.

Képes harmoniumárjegyzék ingyen.

További különlegesség templomok es iskolák részére: Igen erős szerkezetű, német módszerű, légnymatú harmoniumok igen erős atható hanggal. Igen erős kereslet miatt kérjük a megbízásokat idejekorán közölni.

Fr. KISS KÁROLY főgimn. tanár 34925. sz. szabadalmát képező

„KAROLIUM“

vér- s paiztetű, fakucac, poloska és a mezgásodást előidéző élősdieket irtó szer, mely ezen élősdieket biztosan elpusztítja és a fakat immunissá teszi.

1 kis üveg ára (200 gramm) ... K 1.—

1 nagy üveg ára (500 gramm) ... K 2.—

50 üveg egyszerre történő megrendelésénél 20% engedmény.

Kizárólagos vesérképviselő a bel- és külföld részére a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Dr. Hets Ödön ügyész úr, aki a szert 2 év óta használja 70 holdas soroksári gyümölcsösében, a következő bizonyítványt adta:

Tekintetes Fr. Kiss Károly tanár úrnak Budapest.

As Ön utasítása folytán készített vértetű-kovortket gyümölcsfáimndi még a mult év nyarán teljes eikervel alkaimasván, készséggel jelentem ki, hogy esen szer a körte- és almafákon mutatkozó vértetű kiirtására as egyedüli biztos szer. A mult évben bekent fák as idén mind remeken hajtottak és termőképességüket vissza nyerték.

Kiváló tapasztalattal
 Hets Ödön s. k.

Ujdonságok:

Egyháztörténelmi emlékek

== a magyarországi hitújítás korából ==

o o o o o o o o Szerkesztettek o o o o o o o o

BUNYITAY V., RAPAICS R., KARÁCSONYI J.

A Szent-István-Társulat Irodalmi osztályának tagjai

III. kötet: 1535–1541.

Ára 20 korona.

Jézusom Örömöm

Jó gyermekek imádságos és énekeskönyve.
Szerkesztette: Dr. Vargha Damján. Ára 1 K.

Elokészület alatt vannak a következő újabb ifjúsági iratok:

Az elveszett aranyvirág.

Regény. Fiatal leányok számára. — Irta:
G. Büttner Júlia. Ára kor. 1.50

Az esti csillag.

Történelmi előszelés a XVI. századból —
Magyar nyelvre átírta **Ruschek Antal.**
Ára díszes vászonkötésben kor. 1.40

Öt évi találkozó.

Elbeszélés fiatal leányok számára. — Irta:
B. Büttner Lina. — Ára díszes vászon-
kötésben kor. 2.—

Nickleby Miklós élete és vi-

szontagságai. Dickens Károly regénye.
A magyar ifjúság számára átdolgozta **He-**
vesi Sándor. Ára díszes vkben kor. 2.80

A KARÁCSONYI PÁSZTORJÁTÉKOKRA különösen felhívjuk a főtiszte-
lendő papság és tanítóság becses figyelmét. Választásra készséggel küldünk
egy teljes sorozatot

IFJÚSÁGI IRATAINK különböző korú, mindkét nembeli gyermekek számára,
legalkalmasabb karácsonyi ajándékkönyvek

Megrendelhetők a Szent-István-Társulat

könyvkereskedésében

könyvkiadóhivatalában

Budapest IV., Kecskeméti-u. 2. szám.

Budapest. VIII., Szentkirályi-u. 28. sz.